

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 28 — CELJE, celjako uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Bonnet o ciljih Francije:

FRANCIJA BO BRANILA SVOJE KORISTI

Izjave francoskega zunanjega ministra v senatu — Francija ne bo prenehala gojiti prijateljstva z državami vzhodne in srednje Evrope

Pariz, 8. febr. e. Na včerajšnji seji senata je imel zunanjji minister Bonnet daljši govor, v katerem je med drugim izjavil: Naš cilj je popolna miroljubnost. Predvsem stremimo za tem, da obvarujemo naše celokupno ozemlje, pri čemer naravno razumemo tudi vsa posesta našega imperija. Kar je zgradila Francija s svojo krvjo in hrabrostjo svojega naroda, bomo branili tudi naprej. Francija ne more opustiti svojega zakonitega vpliva, ki ga ima v svetu, ker bi si sicer zmanjšala ugled veselite, kar je. Naravno, da sta zemljepis in zgodovina vsakemu narodu začrtala pasove vpliva, ali Francija ima vpliv in prav tako interes na drugih kontinentih, pa jih bo branila tam, kjer niso vzpostavljene prijateljski odnosi. Francija prav tako ne bo prenehala gojiti prijateljstva z državami vzhodne in srednje Evrope, ker so te države tudi pripomogle, da je prišla do veličine, ki jo ima. Francija je vedno kazala dobro voljo, da se spopazuje z Nemčijo, o čemer je podala tudi dokaz, ko se je udeležila konferenc v Monakovu. Francija je bila miroljubna tudi tedaj, ko je bila Nemčija slaba in razorožena, in je miroljubna tudi sedaj, ko je Nemčija zopet oborožena in močna. Ni Francoza, ki si ne bi želel iskrenega spopazovanja z Nemčijo.

Govorec o odnosih z Italijo, je Bonnet izjavil: Uporabili bomo vsa svoja sredstva, da odstranimo nesporazume z Italijo, pogrešno pa je, če pripisujemo Italiji napadalne namene proti Franciji, in sem prepričan, da ni niti enega Francoza, ki bi verjel, da bi med nami in Italijo lahko prišlo do vojne. Obe državi sta duhovno povezani s skupnostjo jezika in krvi. O priliki rasprave v našem parlamentu se je zahtevalo, da se te vesti ne opustijo. Težje je se vlada ni izneverila. Nato se je Bonnet dotaknil še španskega vprašanja: Francija je še l. 1935 izjavila, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve katerekoli tuje države in tudi ne Španije ter se drži te svoje izjave, Španija pa je za nas tudi še nadalje tranzitna zemlja za našo poselitvijo v Afriki in zaradi tega ne bomo dovolili, da bi katerakoli tuja država ogražala njeno integralnost. Glede odnosov z Anglijo in Zedinjenimi državami je Bonnet izjavil: Z Anglijo in Zedinjenimi državami bo-

mo tudi še nadalje ohranili odnose prijateljstva. Ti odnosi so danes boljše, kakor kdajkoli. Vse tri demokratske veselite se zavedajo svoje ogromne materialne in moralne moči, kakor so si tudi sveste, da jim nobena država ne more vsiliti svoje hegemonije. H koncu je Bonnet podčrtal veliko miroljubnost Francije, naglašujoč, da je vsa Francija pripravljena sodelovati s vlado v tem pogledu. Pozval je vse Francoze, naj bodo zbrani in odločni v teh resnih in odgovornih časih, ko gre zopet za usodo domovine. Na seji senata je govoril tudi Daladier, ki je poudarjal, da francoska kolonialna politika ne sme biti politika popuščanja. Senat je naposled z 210 glasovi proti 16 izrekel zaupanje vladi Daladiera.

Dolitični obzornik

„Delavska politika“ o p. Križmanu

Sobotna »Delavska politika« je objavila o najnovejši akciji Andreja Križmana člank, v katerem citamo: »Andrej Križman je naš star znanec. Ko je bil kapitan na Jesenicah, je ustanovil organizacijo Zveze združenih delavcev (ZZD). Z Jesenic je odšel v Tunjice duše past Dušno pastirstvo mu menda ne daje dovolj dela. Z vsilo silo se je vrgel na »strokovno« organizacijo ZZD in je danes njen ideolog in voditelj. Tako je postal eden izmed voditeljev in generalov v Sloveniji. V katoliških cerkvenih krogih v Jugoslaviji so mnenja o odnosu cerkve do politike in javnega udeleževanja deljena. Sarajevski nadškof Šarič misli, da se duhovniki ne smejo izpostavljati v posvetnem javnem življenju. Cerkev da mora ostati vzvišena nad strankarsko politiko, pač pa da mora tudi v politiki vedno stati na strani ljudstva. Dosednja s tem stališčem podpira dr. Mačka, čeprav je dr. Maček poročen po starokatoliškem obredu. Saričevega mišljenja je menda tudi župnik v znani napredni in delavski občini na Gorenškem. Ko so ga pri zadnjih občinskih volitvah župljani vprašali, katero kandidatsko listo bo volil, jim je dejal: »Gospod je rekel: kjer je ljudstvo, tam sem jaz.« In je šel in je javno volil delavsko in napredno kandidatsko listo... Primer gospoda Križmana pa je drugačen. Delavstvo si je v Jugoslaviji priborilo nekaj socialno-političnih pravic in tudi samoupravo v delavskih zbornicah in drugih socialnih ustanovah. Delavci so, čeprav so razdeljeni v socialistične, narodne in krščansko-socialne strokovne organizacije, dokazali sposobnost, da se sami upravljajo. Na zletost delavcev se lahko vzhleduje vsa naša razrvana javnost. Res se pa zakonito zajamčena delavska samouprava doslej še ni popolnoma izvedla. Niso se še izvršile volitve v socialno zavarovanje in v borzo dela, razpisane volitve še niso volitve v delavske zbornice, volitve delavskih župnikov pa so odložene. Sedaj pa prihaja Andrej Križman in oznanja, da bodo zeleni prevzeli vse socialne ustanove v Sloveniji in tudi vse funkcije prisilne organizacije, če se bo ustanovila. Ne vemo, kako bo Andrej Križman združil svoj svečeniški talar z je obstoječo uniforomo tistih, s katerimi se je združil... Radovedni smo, kaj bo k temu najnovejšemu podvigu Andreja Križmana rekla ljubljanska škofija.

„The Slavonic Review“ o Slovanih in Slovincih

Slovenski oddelk vseučilišča v Londonu izdaja »The Slavonic and East European Review« — (slovenska in vzhodnoevropska revija). Uredniki te revije so Seton Watson (Scotus Viator), Bernard Pares, William Rose in Norman Jopson. Watson in Jopson dobro poznata Jugoslavijo in sta bila že tudi oba v Sloveniji in Ljubljani. Prva letošnja številka te revije objavlja celo vrsto prevodov iz slovenskih književnosti, zlasti iz Puškina in Mickiewicza. Posebno zanimiva je študija o bivšem prezidentu češkoslovaške republike dr. Edvardu Benešu. Študijo je napisal znani ruski zgodovinar, minister znanjih del v Kerenskega revolucionarni vladi Pavel Miljukov, ki živi sedaj v Parizu in je nedavno slavil svojo 80. letnico. Miljukov zagovarja politiko dr. Beneša, poudarjajoč, da je njegova tragedija obnem tudi tragedija demokracije. Dr. Beneš je bil z dr. Masarykom ustanovitelj češkoslovaške države, tako naglašuje Miljukov, in njegova politika kot dolgoletnega ministra znanjih del in kasnejšega prezidenta je bila v skladu s svobodoumnimi in demokratskimi načeli. Krivico je, da se skuša sedaj dr. Benešu naprtiti krivda za katastrofo češkoslovaške, češ da bi moral predvideti, da zavestniki in kritičnem trenutku ne bodo pomagali ogroženim državam, Miljukov zaključuje svoja izjava: »Dr. Beneš ni mogel nastopati drugače, kakor je nastopal, a demokratska Evropa bo draga plačala svoje lahkomišelnostne dejanje, da je zatajila in pustila na cedilu svojo zavzečnico češkoslovaško.« — Za nas Slovence je zanimivo tudi poročilo profesorja slovenskih jezikov na kolumbijskem vseučilišču A. C. Colemana. Iz tega poročila je razvidno, da deluje na univerzi v San Franciscu kot pomočnik slavista Noyesa Slovenec Anton Klančar. — Najinteresantnejši za nas pa je brez dvoma v tej številki članek o sodobni Sloveniji »Making of modern Slovenia«, ki ga je napisal Archibald Lyall. Lyall je znan potopisec, ki je pred leti izdal lepo knjigo o svojem potovanju po Balkanu. Iz njegovega članka dihajo tople simpatije do nas Slovencev. O Slovencih piše med drugim: »Ta krepak, priden, malce samoljuben narod, bogat in dobro organiziran, uživa diplomatsko in vojaško zaščito pa gospodarske koristi od tega, ker je del države s 15 milijoni prebivalcev, a v praksi je sam gospodar v svoji deželi. Slovenci so v Jugoslaviji, a vendar tudi ločeni od nje. Oni stavišajo dobrobit Slovenije kot prvo in zadnjo točko v svoje račune.« O tem spisu bomo še spregovorili.

Proglas rumunske vlade

Rumunija hoče ostati z vsemi velesilami v prijateljskem stiku, prav tako pa tudi z ostalimi državami, s katerimi jo veže staro prijateljstvo

Bukarešta, 8. febr. e. Vlada je snoči izdala proglas, ki predstavlja program nove vlade. V njem pravi med drugim: Glavni problem zunanje politike je obramba in ojačenje države, vzdrževanje nadaljnjih prijateljskih odnosov z drugimi državami, razširjenje vojaške moči, zavarovanje državnih financ, dvig nacionalne proizvodnje, skrb za narodno zdravje in pospeševanje prosvete. Zunanjo politiko bo vodil kralj in ji bo na ta način zagotovljena posebna kontinuiteta. Rumunija želi, da vodi v svojih mejah politiko miru, ima v vidu realno pojmovanje in hoče obenem ohraniti stara in preizkušena prijateljstva. Mir, ki je bil ogrožen, je v prvi vrsti odvisen od tega, kako se bo uredilo mednarodno življenje, pri čemer naj se upošteva življenjske potrebe in možnosti proizvodnje vsake posamezne države. Rumunija hoče z vsemi svojimi močmi podpirati tako ureditev položaja posameznih narodov. Rumunija spremlja s simpatijami vsako akcijo, katere namen je, odstraniti nesporazume med velesilami na zapadu in v srednji Evropi. Rumunija želi ostati z vsemi velesilami v tesnem stiku in prav tako z ostalimi državami, s katerimi jo veže staro prijateljstvo. Rumunija bo navezala tesne stike z državami, na katere jo sili njen geografski položaj in koristi njenega gospodarstva. Rumunija se zaveda značilne vloge, ki jo igra v zvezi z ravnotežjem in mirom na kontinentu in bo zato ostala v

prijateljskih in zaveznih stikih z državami vzhodne Evrope, Balkana in Podunavja, služec interesom miru. Prizadevala si bo iskreno in pristransko, da doseže sporazum z vsemi sosedami. Prizadevala, da doseže prijateljske odnose z Bolgarijo, bodo glavna naloga vlade tudi v bodoče in prav tako, da ohrani nedotakljivost in neodvisnost države. Zato se morajo vsi Rumuni duhovno zediniti za zaščito nacionalnih interesov. Vlada si bo zato z vsemi močmi prizadevala, da razvije oboroženo silo države. Nato govori deklaracija še o pravicah narodnih manjšin, katerim se ne glede na raso in vero zagotavlja vse pravice kakor nacionalnim ljudem, če dokažejo dobro voljo in pripravljenost, da delajo v korist življenjskih interesov rumunskega naroda. Madžarski zastopniki v stranki preporeda Bukarešta, 8. febr. e. Včeraj je bil objavljen kraljev ukaz o imenovanju predstavnikov madžarske manjšine v Rumuniji v vodstvo fronte nacionalnega preporeda. V direktorij, ki šteje 30 članov, sta imenovana grof Nikola Banffy, vada madžarske manjšine, in dr. Pavle Vas, dočim je v vrhovni nacionalni svet, ki šteje 150 članov, imenovanih še 9 predstavnikov madžarske manjšine.

Del Vayo o umiku v Francijo

Šest divizij čiti umik preko meje, da prepeljejo še 10.000 ranjencev

Pariz, 8. febr. e. Beg iz Španije se še vedno nadaljuje. Francoska meja napram republikanskemu ozemlju je popolnoma odprta, a na francoskem ozemlju je določen pas, iz katerega begunci ne smejo oditi. Pričakujejo, da bo na francosko ozemlje prišlo okrog 150.000 žensk in otrok. Doselej jih je prišlo že okrog 100.000. Poleg tega pričakujejo še 120.000 vojakov, ki jih je doslej že 40.000 prešlo mejo. Zunanji minister republikanske vlade Del Vayo je na španskem ozemlju dal dopisnico »Paris Soira« izjavo, v kateri pravi: Za evakuacijo nam je ostalo še 10.000 ranjencev, več tisoč kmetov in vojakov, ki so dobili ukaz, naj se ne borijo več. Šest divizij čiti umik naše vojske. Imajo ukaz, naj se drže še dva dneva. Vdržali bodo in tako bomo spravili še zadnje begunce čez mejo. General Rohor, glavni komandant katalonske vojske, ki je stal poleg Del Vaya, zatrjuje, da se njegova vojska še vedno upira prodiranju nacionalistov in odvzema celo protipejade. Umikanje beguncev in čet bo trajalo še dva dneva in dve noči. Noben član španske vlade ni prišel v Pariz, razen državnega podtajnika za mornarico, ki se je pridružil pravosodnemu ministru in šefu bakovske vlade. Predsednik španskega ministrskega sveta dr. Negrin, ki je včeraj prišel v Francijo, se je vrnil v Španijo potem, ko je rodbino pustil v Franciji.

Del Vayo ni obupal La Junquera, 8. febr. AA. (Havas). Na vprašanje novinarjev, je španski republikanski minister Del Vayo izjavil: Vlada je sklenila nadaljevati borbo do konca. Sredstva, s katerimi razpolagamo v centralnem pasu, nam dovoljujejo nadaljevanje borbe vsaj za dva meseca. Navzlic težkemu položaju pričakujemo z zaupanjem konec vojne, ker imamo za seboj ves narod. V Angliji se zanašajo na italijanske obljube London, 8. febr. e. Glede na nagli razvoj dogodkov v Španiji se je pozornost diplomatskih krogov vsa koncentrirala na položaj, ki bo nujno nastal po dejanskem zaključku državljanske vojne v Španiji. Ker Italija in Nemčija ne nameravata umakniti svojih prostovoljcev iz Španije, preden Franco docela ne zmaga se londonski krogi sedaj zanašajo na obljube odgovornih politikov obeh držav, da bo Španija ostala suverena država. Ti obeti so zajamčeni tudi z angleško-italijanskim paktom in z izjavami, ki sta jih Chamberlain in Halifax dobila za časa svojega obiska v Rimu. Angleškemu poslaniku v Rimu je italijanski zunanji minister Ciano ponovno potrdil, da je italijanska vlada pristala na formulo proporcionalne evakuacije tujih prostovoljcev iz Španije. Vsi italijanski prostovoljci bodo odpoklicani iz Španije, čim bo državljanska vojna končana. Ovdesh bodo s seboj tudi vse vojne potrebščine. Italija, je Ciano lordu Perthu ponovno zatrdil, nima nikakih teritorialnih aspiracij ali drugih političnih namer glede na Španijo. Od nje ne bo zahtevala tudi nikakih gospodarskih privilegijev niti v Španiji niti na Balearih, niti v španskih kolonijah. Prav tako nima namena pustiti v španskem Maroku kakšne svoje oborožene formacije.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Gostovanje Narodnega gledališča iz Maribora

Cankarjeva drama „Kralj na Betajnovi“ Sijajno uspela predstava, ki je žela navdušeno in toplo priznanje

Ljubljana, 8. februarja Ljubljansko Narodno gledališče je snoči imelo nad vse ljubega gosta, bratako drama iz Narodnega gledališča iz Maribora. Mariborsko celokupno osebje drame je nastopilo v ljubljanski Drami kot brat-tovariši pri proslavi tuznega jubileja Ivana Cankarja in v spominu na dvajsetletnico samostojnega dramskega gledališča v Ljubljani. Nabito polno poslopje in slavnostno vedro razpoloženje je sprejelo mariborske slovenske umetnike z vso toploto in hvaležnostjo. Takoj po prvem dejanju se je že zavedalo naše občinstvo, da ima pred seboj resne, zrele, v vsakem pogledu kvalitetne igralce, ki nam prinašajo v celoti vzgledno pripravljeno in v posameznih vlogah odlično izvajano predstavo. Še ko je prvič padel zastor, se je sprostil po gledališču nenehen, viharjen aplavz, ki je izražal ne le višek zadovoljstva s kreacijami in inscenacijo, temveč še posebej najiskrenejše čustvo, ki polni srca ljubljanske publike zavedajoč se umetniške in narodne obrambne naloge mariborskega gledališča. Tem čustvom našega občinstva sta dalja prisrčnega in moškega izraza upravnik pomik Oton Z. pančič in predsednik Uruženja slovenskih igralcev Al. Drenovec ter izročila upravniku mariborskega gledališča dr. Brendiču in predsedniku Uruženja slovenskih igralcev v Mariboru Pavlu Rasbergerju troje vencov s trakovi. Za posndave sta se toplo zahvalila gg. dr. Brendič in Rasberger, naše občinstvo pa je ponovno z dolgim plaskom potrdilo

najlepšo harmonijo dveh najvažnejših naših kulturnih ustanov. Predstava sama je žela vsestransko priznanje in zadovoljstvo. Cankarjeva velika drama »Kralj na Betajnovi« ima v mariborskem dramskem osebju vrsto odličnih interpretov, vsem na čelu Pavle Kovič kot Kantor, Jože Kovič kot župnik in Vladimir Skrbinek kot Maks. Med damami so se prav posebno odlikovale Danica Savinova kot Lužarica, Milvea Zakrajškova kot Hana in izredno nadarjena Vlada Slimčičeva kot Nina. Izvrstne značaje so nam še ustvarili Nakrst Rado kot Bernot, Gorinski Danilo kot sodnik, pa mlada igralka krasnega glasu Branka Rasbergerjeva kot Francka. Tudi ansambelske scene so bile igrane živo in naravno, v vsaj predstavi pa sta bila vzgleden tempo in vzdržana napetost, ki je prinesla umetnikom po vseh dejanjih tople, iskrene aplavze, ob zaključku pa brezkonzne ovacije. Tudi posamezniki so prejeli cvetja, toda glavno je: začetek je storjen in prvemu gostovanju Mariborcev morajo slediti nova, ki bodo brez dvoma vselej zanimala, privlačevala in nam prinašala prijetno izpremembo ter resničen umetniški užitek. Borzna poročila. Curih, 8. febr. Beograd 10., Pariz 11.6875, London 20.69, Newyork 441.25, Bruselj 74.60, Milan 23.275, Amsterdam 238, Berlin 177.15, Praga 15.15, Varšava 38.65, Bukarešta 3.37.

Zunanja politika Nizozemske

Nizozemska ne bo pustila prehoda preko svoje zemlje za napad na kako sosedo

Amsterdam, 8. febr. br. Nizozemski zunanji minister je poslal poslanski zbornici pismeno izjavo o nizozemski zunanji politiki in odnosih z Nemčijo. Njegova izjava je zbudila veliko pozornost v vseh političnih krogih. V njej je poudaril, da Nizozemska ni mogoče ustvariti enak nevtiralnostni položaj, kakor ga ima Švica, pa tega tudi ne želi. Kljub temu ne bo nobeni državi dopustila,

da bi preko njenega ozemlja napadla katerokoli sosedo. To je dolžna že po določilih pakta Društva narodov. Kar se tiče odnosov z Nemčijo, je poudaril, da želi vlada predvsem, da bi odgovorni politiki v Nemčiji podvelj potrebne ukrepe, da zastopniki nemških lokalnih oblasti in razni politični prvaki v bodoče ne bodo dajali več nobenih izjav, ki bi bile v škodo Nizozemski.

Volitve v turški parlament

Carigrad, 8. febr. e. Iz zanesljivega vira doznajavo, da bo pri bodočih volitvah v turško narodno skupščino izvoljenih okrog 180 narodnih poslancev, le en del, dočim bo pri prihodnjih volitvah izvoljenih 420 narodnih poslancev. Volitve bodo v prvi polovici marca in sicer v etapah, tako da bodo končane do 22. marca. V Carigradu so vse priprave za volitve končane. Ze sedaj je prijavljenih precej kandidatov narodne republikanske stranke, vendar se opaža, da v mnogih viajetih niso povsod kandidati republikanske stranke ter je zato dana možnost, da bodo izvoljeni tudi posamezni neodvisni kandidati.

Letalski promet med Beogradom in Tirano

Tirana, 8. febr. e. Lani v aprilu je bila v Tirani med Jugoslavijo in Albanijo podpisana konvencija o vzpostavitvi letalskega prometa med Beogradom in Tirano. Albanska vlada je to konvencijo predložila v obzavnavo parlamentu. Poseben odbor jo je vsotransko proučil in podal o njej obširno poročilo. Parlament je nato konvencijo soglasno sprejel.

Incident med Italijo in Panamo

Panama, 8. febr. AA. (Stefani) O priliki prihoda dveh italijanskih križark v Panamo so panamski listi objavili fantastične vesti o namenu obiska italijanskih ladij. Po mestu so bili objavljeni celo letaki s protifašistično vsebino. Italijanski diplomatski predstavnik je vložil pri vladi zaradi tega protest ter je bilo prepovedano nadaljnje lepljenje protifašističnih letakov. Navzlic prijateljskim izjavam predsednika republike italijanskemu admiralu pa je prišlo do novega incidenta. Ko se je admiral s spremstvom sprejel po mestu, ga je skupina ljudi žalila ter so nekateri metali jajca na admiralovo spremstvo. Napadalcu so bili aretirani. Predstavnik panamskih oblasti se je zaradi tega incidenta oprustil pri komandantu italijanske vlade. Dr. Ley v avdienci pri angleškem kralju London, 8. febr. AA. Vodja nemškega pokreta »Kraft durch Freude« dr. Ley, ki zastopa Nemčijo na kongresu organizacije »Delo in veselje«, je bil včeraj z ostalimi zastopniki v avdienci v Buckinghamski palači.

Zanimivo predavanje o Ameriki

Univ. prof. dr. Leonid Pitamic je predaval o državno-pravnem ustroju Združenih držav ameriških

Maribor, 7. februarja

Med najzanimivejšimi predavanji letošnje sezone v Ljudski univerzi je bilo snočno predavanje univ. prof. dr. Leonida Pitamice iz Ljubljane. K predavanju se je zbralo mariborsko izobraženstvo v lepem številu. V svojih uvodnih pozdravnih besedah, ki jih je naslovil na g. dr. Pitamico predsednik Ljudske univerze inž. Kukovec, je stednji naglašal, kako je kulturni nacionalni Maribor ohranil odličnega predavatelja v prijateljem in hvalečnem spominu od onega časa, ko je bil predsednik razmejilvene komisije ob naši meji.

Univ. prof. dr. Leonid Pitamic je predaval o izredno zanimivi temi, o tem, kako deluje državni ustroj Združenih držav ameriških. Predavatelj je bil več let poslanik naše države v Washingtonu in je v tem svojem položaju lahko dober in temeljit spoznal ameriške razmere, zlasti državno-pravni ustroj 120-milijonske ameriške republike.

Segel je v dobo, ko je bilo na področju USA 13 angleških kolonij, ki so živele pod vladstvom in vplivi matične zemlje Anglije. Preveliki obdobje je pahnolo angleške koloniste v obupno borbo proti Angliji. Historična zapletitve in obdobje čaja v Bostonu je bila signal k uporabi, ki se je končal za ameriške borce z zmago leta 1776. 13 bivših angleških kolonij se je strinilo v sodržavje, ki je pozneje privzelo obliko zvezne države, katere osnove so postavljene na sloviti ameriški ustavi iz leta 1787. Ta ustava je doživela pred dvema letoma svojo 150-letnico, kar je v ustavni in državno-pravni zgodovini držav in narodov menda izjemen primer.

Državno-pravni ustroj USA temelji na onih načelih, na katerih je bila zgrajena ureditev 13 bivših angleških kolonij. Po posameznih kolonijah je bila strogo ločena zakonodajna oblast, ki jo je predstavljal parlament, sodna oblast in upravna oblast, ki jo je kot predstavnik angleške vlade zastopal guverner. Ti osnovni obrisi državno-pravne ureditve dajejo tudi ameriški ustavi svoj značilen pečat. V borbi med strujami, ki so se zavzele za sodržavje, in med protistrujami, ki so bile za poudarjenje avtoritete državne ureditve v smislu načel zvezne države, je po večletni državljanski vojni zmagovalo načelo zvezne države, ki je v veljavi še danes. Secesionistično stališče južnih držav, po katerem naj bi se posamezne države v primeru nesoglasja z gotovimi zakoni in uredbami lahko same izločile iz sestava državne skupnosti, je popolnoma propadlo. Tako je v borbi za svobodo in v borbi za notranjo ureditev nastala sedanja oblika državno-pravnega ustroja USA.

Ameriška ustava predvideva osnovne določbe v izredno jasni formulaciji, ki dopušča spricho nekonkretnih določb nove aplikacije na sodobne potrebe in sodobno življenje. Značilno je, da spada v delokrog 48 držav poveljstva tudi civilno in kazensko pravo, dočim predstavljajo valuta,

mednarodne pogodbe, vojska itd. zadeve zvezne države. Na podlagi ameriške ustave je oblast strogo ločena, kakor je bila že v času, ko je bila ta zemlja pod angleško oblastjo. Zakonodajna oblast predstavlja reprezentančna zbornica (parlament), ob njej senat. Upravno oblast predstavlja predsednik republike, ki pa ni odgovoren niti parlamentu, niti senatu. On imenuje svoje državne tajnike, ministre, ki so odgovorni izključno predsedniku republike. Tudi v tem se jasno odraža ločitev upravne in zakonodajne oblasti. Zanimivo pa je, da združuje senat tudi nekaj upravne in sodne kompetence, v kolikor je potrebna njegova pritruditev pri imenovanjih visokih uradnikov ter sodnikov, ki jih s pritruditvijo senata imenuje predsednik republike. Sodno oblast pa predstavlja vrhovno federalno sodišče, ki ga tvori 9 sodnikov in v katerem vidijo Američani garanta svoje svobode, čuječega varuha ameriške ustave. Tukaj so vzroki velike borbe, ki je nastala med predsednikom F. Rooseveltom in vrhovnim federalnim sodiščem, ki je 13 reformnih ukrepov F. Roosevelta odklonilo kot ustavi nespornujoče, dočim jih je 17 odobrilo. Predsednik F. Roosevelt si je zamislil načrt, po katerem naj bi bil mesto vsakega člana tega sodišča, ki je star 70 let, imenovan nov član sodišča. Ta predlog pa je v pravnem odseku reprezentančne zbornice propadel. Tako je Roosevelt formalno podlegel. Dvanajsto pa je prodril, ker je eden od članov tega sodišča spreminil med tem svoje stališče glede Rooseveltovih reform, tako da je presoja teh reform sedaj v vrhovnem federalnem sodišču ugodnejša in prožnejša.

Predavatelj je v svojih nadaljnjih izvajanjih podčrtal izrazitost anglosakškega značaja, ki ga opazimo in čutimo na vsak korak. Skoro nemogoče je izhajati v USA brez znanja angleščine. V Evropi večkrat čujemo, da je Ameriko težko razumeti, ki da se je Evropi popolnoma odtujila. Res pa je, da se stari in novi svet vse bolj zblížujeta ter primikata. Mnogi zatrjujejo, da ni v Ameriki nobene kulture. Za trditve je krivična. Kultura je, treba jo je loiskati in jo pravično ter pravilno tehtati.

V svojih zaključnih izvajanjih se je dr. Pitamic pomudil ob prilikah, v katerih živijo naši rojaki v Ameriki. Njihovo življenje, njihova politična in kulturno-nazorska usmerjenost je kakor mala fotografija slovenskih razmer na ameriškem platnu. Poleg specialnih ameriških potoz zasledimo značilne slovenske poudarke. V tem je morbiti krivda, da nimajo ameriški Slovenci v posameznih zastopstvih tiste moči in tiste veljave, kakor bi jim po številčnem stanju pritakala. Edino v lokalnih samoupravah so si priborili svoja mesta. Z večjo složnostjo, vzajemnostjo in sporazumnostjo pa bi nedvomno želi lepše in vidnejše uspeha.

Predavatelja je občinstvo nagradilo za poučna, skoro dve uri trajajoča izvajanja z živahnimi pritrjevanji in ploskanjem.

Sokol Pesnica-Jarenina

Maribor, 7. januarja

Živimo v času občnih skrbor sokolskih društev, ko podajajo društvena uprave obračun svojega sokolskega dela in uspeha v minulih poslovnih dobi. Vsi ti občni zbori se vrše v bratskem in prijateljskem duhu, v smenju zanimanja za napredek sokolstva sploh. V tem duhu je sililo tudi članstvo sokolskega društva Pesnica-Jarenina na rednem občnem skrbor, ki je bil v nedeljo popoldne v gostilni br. Kerenciča na Pesnici.

Otvoril lin vodil je občni zbor poštvovalni starosta br. Srečko Krajnc, ki je v svojem otvoritvenem nagovoru poudarjal, da ima društvo pogoje za razvoj in obost, da ima dovolj mladine, ki je navdušena za sokolsko delo, vendar pa manjka društvu prepotrebni sokolski dom, ki naj bi bil žarišče sokolskega dela in udejstvovanja na naši severni meji. To bodo pesniki in jareninski Sokoli tudi dosegli tekom letošnjega poslovnega leta. V smislu poročila tajnika br. Wengerja ter načelnika br. Babiča je storila društvena uprava vse, kar je bilo v njeni moči, da je nudila članstvu čim več in upravnem in tehničnem pogledu, tako da je društvo v minulnem letu znatno napredovalo in da mu je tudi obost telovadetečega članstva zagotovljeno. Telovadci in telovadke prihajajo z verno več kakor ur daleč k telovadbi. Tudi poročilo br. blagajnika je bilo razveseljujoče, saj si je društvo nabralo že lep znesek za svoj sokolski dom.

Poročilom ostalih društvenih funkcionarjev so sledile volitve, pri katerih je bil ponovno izvoljen za starosta br. Srečko Krajnc, za načelnika pa br. Babič. Ostala uprava je ostala skoro ista, kakor je bila v minulnem letu. Pred zaključkom dobro uspešnega občnega skrbora je spregovoril tudi župni delegat, ki je bodril navzoče članstvo k vztrajnemu in poštvovalnemu sokolskemu delu iznajdoč željo, da bi imelo društvo še letos lastno streho, kjer se bo

VELIKA MAŠKARADA BOHEMSKA NOČ

PUSTNA SOBOTA 18. II. 1939 V VSEH PROSTORIH SOKOLSKEGA DOMA VSTOPNINA DIN 20.—

mogoč nemoteno razvijati in delovati v pravem sokolskem duhu.

Po predtajanju vdanostnega pozdrava starosti Nj. Vel. kralju Petru II. je br. starosta zaključil dobro uspešni občni zbor z željo, da bi v sokolskem in narodnem delu vedno zmagala je poštenost in odkritosrčnost ter neselbitna poštvovalnost.

Tezenske novice

Pogreb tragikno umrlega Alfonza Gselmana. V ponedeljek se je mnogo starih Tezenčanov udeležilo pogroba tragikno preminulega 30 letnega Alfonza Gselmana iz ugledne Gselmanove rodbine na Tezenu, ki je bila že pred vojno edina narodno zavedna družina in je trpela zaradi stroge narodne odočnosti mnogo zapovedovanja. Pokojnikov oče je bil ob prevratu maritv član gerentskega sveta. Ugledni rodbini Gselman-Nemčevi naše iskreno sočaje!

Predpustne prireditve. Preteklo soboto so izbrala vsa tukajšnja društva za svoje prireditve. Vse večje dvorane naših gostin so bile zasedene. Največji obisk je imela sokolska prireditev v Pulkovi dvorani. K veselumu razpoloženju in doortmu gmetnauju uspehu je poleg lepe dekoracije pripomogla marljiva gočba, zlasti pa še maske, od katerih so bile tri za njih trud in prid blagajne nagratnje s primernimi darili. — V nedeljo popoldne pa so sokolski diletanti pri lepi udeležbi ponovni burko »Zanimka trojica« in želi za služeno priznanje. Po igri pa je priredila vrlem sokolskim delavcem s. Špessa Čajanko, br. starosta pa je vzpodbujal mladino k novemu letu za ureditvenje naše največje želje — lastne strehe. Zdravo.

množino perla. — Zasebniku Ivanu Merliku iz Slomškovega trga 6 so ukradli vojno srečko »Ratne štetec« št. 5415-401. Srečka je vredna 600 din. — S podstrešja v Vrazovi ulici 9 so odnesli še nelzedeni zlikovci obleke in druge predmete. Stanovalce omenjene hiše so oškodovali za okoli 2000 din. — Železniškemu uradniku Francu Švajgerju so ukradli v neki tuk. gostilni zimsko suktnjo, ki je vredna okoli 900 din. — Z drevesa je padel in si razbil lobanjo 21-letni delavec Anton Arnuš, uslužben na posestvu Račjege dvora v Kamnici, stanujoč za Kalvarijo 3. Pri čiščenju sadnega drevesa je omahnil z veje in padel na tla, kjer je oblašal nezavesten. Reševalci so ga prepeljali v bolnico, kjer se sedaj bori s smrtjo.

Občni zbor sokolskega društva Studenci. Drevi ob 20. uri je v Sokolskem domu redni letni občni zbor. Vse brate in sestree vabimo, da se tega jubilejnega občnega skrbora udeležijo polnoštevilno. — Napravljeno truplo! Pri Ormožu je Drava naplavila moško truplo, ki je bilo najmanj že dva meseca v vodi. Utopljenec je star od 40 do 50 let, nekoliko plešast, polnega obraza in visok 180 cm.

Mariborsko gledališče

Sreda, 8. februarja: Zaprtro
Četrtek, 9. februarja ob 20. uri: »Na ledeni plošči«. Red D. Prvič
Petek, 10. februarja, ob 20. uri: »Hlapci«. Gostovanje ljubljanske drame. Izven !!

Češka komedija »Na ledeni plošči«, ki se v letošnji sezoni v Kovčevi režiji na mariborskem odru prvič vprizori v četrtek 9. t. m. prikazuje po vojni nastali razvoj med stariimi in mladimi v tako izrazitih in učinkovitih slikah, da mora ta sodobna češka komedija zanimati tudi vse one, ki je še niso videli.

Iz Celja

—c Bolgarski tenorist Hristo Zlatev bo priredil v petek 10. t. m. ob 11. dopoldne v veliki dvorani Celjskega doma koncert bolgarske narodne pesmi. Koncert je namenjen dijaštvu realne gimnazije, trgovske šole, rudarske šole in mehanikih šol. —c Šahovski turnir. Osmo kolo glavnega turnirja Celjskega šahovskega kluba za leto 1939, je v glavnem končano. Večina igralcev je že odigrala predpisane partije, nekateri pa so še v zaostanku. V osmem kolu je stanje med vodilnimi igralci naslednje: Cijan 8 točk, inž. Sajovic 7 ci in pol, inž. Pipuš in Detiček 7, Schneider 4 in pol, Grašar in dr. pokorn 4 točke. Klub pripravlja izlet v Trst, združen s šahovsko tekmo; prijava sprejema g. Grašar.

—c Ročni vozček usmrtil otroka. Na Ostroznem pri Celju se je dogodila v ponedeljek nesreča, ki je zatevala življenje dvletnega Jožeta Malgaja, sinčka kolarškega mojstra in posestnika g. Malgaja na Ostroznem. Ko se je deček igral pred hišo, se je ročni vozček, ki je bil naslonjen k zidu, zvrnil nanj in ga udaril s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo. Težko poškodovanega otroka so takoj odgnali v celjsko bolnico. Ker pa je bilo otrokovo stanje brezupno, so spravili otroka zopet domov, kjer je kmalu nato podlegel poškodbam.

—c Nesreča kolesarja. Te dni je padel 20letni dmar Franc Borinc iz Nove cerkve tako nesrečno s kolesa, da si je namolil desno roko v ramenu. Borinc se zdravi v celjski bolnici.

—c Planinski predavanje. Savinjska podružnica SPD bo priredila v četrtek 9. t. m. ob 20. v risalnici meščanske šole zanimivo predavanje s sklopičnimi slikami o temi: »Nazaj k naravi!« Predaval bo znani planinski delavec mlade generacije g. Uroš Zupančič z Jesenic. Na to lepo in zanimivo predavanje opozarjamo vse ljubitelje narave in planinstva.

—c V Mestnem zavetišču v Medlogu je umrl v ponedeljek 79letni mestni revež Ivan Malmič.

Iz Murske Sobotе

— Premestitev. Premščena stakancelistka Irena Apatič v Doljno Lendavo in uradniški pripravnik Štefan Gorički iz Dolnje Lendave v Mursko Soboto. — Premkumski teden. Odbor Tujstokoprometnega in olepševalnega društva je na svojih zadnjih sejah sklenil, da bo letošnje priredil »premkumski teden«. Za uvod bo 18. junija sokolski župni zlet, nato pa bodo med tednom razne prireditve. Slednjič pa kongres trgovcev, ki bo 24. in 25. junija. Na premkumski teden se pripravljajo tudi vsa društva. Akcija tedna bo podprla tudi občina. Tako upamo, da bo premkumski teden pokazal Premkumrje z vseh strani.

Iz Rimskih toplic

— Občinski profaun. Pred kratkim se je vršila proračunska seja. Iz zapisnika posnemamo, da izkazuje proračun 392.319 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Pri dohodkih je vracunana 76% doklada na državne neposredne davke. Proračun je za 22% ali za 70.526 din večji od lanskega. Osebnj izdatki so 57.120 din, materialni pa so 335.199 din. Subvencije znašajo 30.000 din, od tega za elektrifikacijo Marno, Sv. Jedert, 12.000 din, za Tremerje 12.000 din, ostalih 9.000 din pa je namenjeno raznim društvenim ustanovam. Za novo pokopalšče v Zg. Rečici je občinski odbor votiral 12.000 din. Za napajanje živine se bo napravilo novo korto, ki bo stalo pri Jenciču na Rečici. Občina je v ta namen votirala 2.000 din. Uvedena je tudi nova trošarina na meso in sicer 1.— din za kg uvoženega mesa. Proračun tujstokega prometa izkazuje 2.— din dohodkov, dočim planinska kotba na Smorhju ne bo deležna nobene potrebne subvencije. Enako je tudi s Sokolskim društvom.

VROČ VRELEC

— Ali zamrzne pozimi ta vroči vrelc — vpraša radovedni turist voznika v zdravilišču. — Seveda, lansko zimo se je na njem neka ženska udria skozi led in al opakla nogo.

Mariborske in okoliške novice

— Nove in izbrisane obrtne pravice. Seznam v mesecu januarju izdanih in črtanih obrtnih pravic vsebuje: Izdanih: Jeršek Kristina, brezalkoholni buffet, Aleks. c. (kiosk), Ritter Franc, restavracija, Aleksandrova c. 47, Kodrič Štefan, izvošček s konjsko vprego, Františkanska ul. 13, Horvat Pavla, trg. z modnim in galanterijskim blagom na drobno, Aleksandrova c. 61, Potočnik Anton, avtoizvošček s pravico postavljati avtomobil na javno stajališče (z 1 avtomobilom), Vrtna ul. 17, Matko Ana, trgovina s tekstilinim in modnim blagom ter konfekcije na drobno, Jurčičeva ul. 9, Feldin Mirko, trg. z manufakturo, modnim in konfekcijskim blagom na drobno, Aleksandrova c. 13, Hanžeković Franciška, šivanje ženskih in otroških oblek, Martijna ul. 24, Vet. Keluc Josip, izdelovalec lepotil in vonjav, Františkanska ul. 13, Kiffmann Fridrik, trgovina z lesom in stavbinim materialom na debelo in drobno, Meljska c. 25, Kuhič Franjo, precizni mehanik, Gosposka ul. 3, Ločnik Marija, buffet, Trstenjakova ul. (paviljon), Rožaj Jože, trg. z manufakturnim blagom na drobno, Aleks. c. 16, Benček Viktor, trg. z mesnim blagom na drobno, Aleks. c. 81, Črešner Viktor, spediterski (odpravniki) obrt., Vodnikov trg 4, Zaveršnik Ivan, mehanik, Tržaška c. 48, Reicher Emilija, krojaštvo ženskih in otroških oblek, Trubarjeva ul. 4. Izbrisanih: Vernik Julij, gostilna, Tržaška c. 1, Montana Mato, gostilna, Koroška c. 39, Vezejak Marija, strojno pletenje, Vetrinjska ul. 17, Kiffmann Rudolf, trg. z lesom in gradbenim materialom, Meljska c. 25, Kiffmann Rudolf, stavbni mojster v smislu in obsegu koncesije ministrstva za notranje posle z dne 9. 6. 1894, št. 13715, Meljska c. 25, Hribar Josip, trg. z konfekcijo na debelo, Prešernova ul. 34, Vlahovič Ljudevit, trg. z živino, Aleksandrova c. 38, Arnejčič Jakob, izvošček, Gregoričeva ul. 14, Omulec Rudolf, avtoizvošček z 1 avtomobilom, Slomškov trg 13, Landau Pavla, šivilja, Vrazova ul. 6, Maj Anton, trg. z oltjem ter izdelovanje repičnega gorilnega olja in firneža, Židovska ul. 14, Maj Anton, izdelovanje masti za vozove, tovotne masti in mazilne masti (mazilnega mila), Židovska ul. 14, Krupič Marija, trg. z manufakturo in konfekcijo na drobno, Koroška 34, Golešč Karl, izdelovanje kemično-tehničnih izdelkov s pristavkom »Kemindustrija« Meljska c. 5, Vicek Albert, gostilna, Rotovski trg 8, Rozman Ferdinand, podjetje za unčevanje mrcesa s strunenim sredstvi in drugimi sredstvi, škodljivimi ljudskemu zdravju, Glavni trg 5, Weitzl Fridrik, trgovina s kurivom, Meljska c. 41, Jelen Marija, gostilna, Meljska c. 22, Bukovnik Otmár, krojač, Cafova ul. 1.

— Orožov smak preko Pohorja je po turistih našel zamisljeno krmarnjenje preko pohorskega grebena od vzhoda do zahoda kot vsakoletna prekušnja turnih vozačev. Teža izleta se lahko vsakdo udeleži. Zimskosportni odtsek Slovenskega planinskega društva v Mariboru kot prireditelj ne prevzame nikakršne javnosti in odgovornosti za event. poškodbe posameznika, ki bi mu nastale, če bi svoje zmognosti preceemeval. Udeleženci se sberote dne 11. februarja zvečer pri Mariborski koči in se pripravijo vodji izleta gosp. Korenu Evaldu in gosp. Hribarju Borutu. Prijavna znaša in plačilo za oboje in jo je plačati pred startin 10.— za osebo in jo je plačati pri Mariboru. Start je ob 6. uri zjutraj pri Mariborski koči. Proga vodi mimo Ruške kočice, borski koči. Proga vodi mimo Ruške kočice, borski koči na Klopnem vrhu, kjer je prvi počitek. Nato mimo kočice na Pesku čez Štinterico in Jezerski vrh do Senorjevega doma, kjer je glavni počitek. Od tod čez črni vrh. Malo in Veliko Kopo mimo Teista v Vuzenico. Dolgost proge je oca 52 km. posamezni vzponi merijo 1.800 m, smuka pa je 2.600 m. Pred startom se bodo žubotraj razdeljevali kontrolni listki in jih dobi vsak osebno. Kdor se pri startu ne javi in ne dobi kontrolnega listka se bo smatralo, da ni pravilno startal. Progo je prevozili te oni vozač, ki se najkasneje pred odhodom mariborskega vlaka ob 19.21 uri javi v čakalnici kolodvora v Vuzenici vodji Orožovega smuka. Glavno kontrolo ima gosp. Senica Drago pri Senorjevem domu. Zadnji čas za odhod od Senorjevega doma je ob 15. uri. Kot zadnja vozača vodita gg. Lautner in Furlan. Na predvečer se bo pri Mariborski koči razloščali tudi pravilnik o tej krmarnski vožnji. Onim vozačem, ki s uspehom prevozijo pot, podeli prireditelj poseben častni smak, katerega ni mogoče

Najprej bo razširjena mariborska bolnica Za njo pa pridejo na vrsto tudi druge naše banovinske bolnice

Maribor, 7. februarja

V številki z dne 4. t. m. smo poročali o modernizaciji tukajšnje splošne bolnice. Omenili smo tudi posojilo, ki je potrebno za realizacijo velikopoteznega načrta povečanja in modernizacije mariborske bolnice.

Glede stroškov in glede najetja posojila nam sporočajo, da bo uresnitvenje tega načrta stalo okrog 21 do 22 milijonov din. Povečanje mariborske bolnice je zamisljeno le kot etapa v okviru razširjenja in modernizacije vseh banovinskih bolnic državne banovine.

Banska uprava v Ljubljani se pogaja namreč s SUZORjem glede najetja dolgoročnega posojila okoli 60 milijonov dinarjev. To posojilo je v načelu že odobreno. Sedaj je še potrebno pritruditi finančnega ministrstva. Pričakovati je, da pride odobritev v kratkem. To posojilo se bo realiziralo po končni odobritvi v večletnih obrokih. Služilo bo postopnemu povečanju in razširjenju vseh banovinskih bolnic naše banovine.

Razširjenje bolnic se bo izvedlo postopno in sicer tako, da se bo najpreje povečala in izpopolnila mariborska splošna bolnica. Dela se bodo pričela že letos. Potem bo sledila gradnja nove bolnice v Murski Soboti, nato pa pridejo na vrsto banovinske javne bolnice v Celju, Ptuj, in Brežicah ter ženska bolnica v Novem mestu. Vse te bolnice bodo dobile nove prizidke, tako da bodo lahko povsem ustrezale sodobnim zdravstvenim in higijenskim prilikam, pa tudi navalu bolnikov, ki so mu naše bolnice v zadnjih letih izpostavljene.

lic, ampak tudi svojo bolnico, ordinacijsko sobo, domačo lekarno. Kaznilnica bolnica ima tudi najmodernejšo zdravstveno pripomočke, kakor na primer višinske sonce itd. Ni pa poskrbljeno samo za zdravje, ampak tudi za izobrazbo. Kaznilnica ima 3 knjižnice s skupno 7666 knjigami. Maloletniki morajo redno obiskovati šolo. Odrasli posejajo po potrebi analifabetski tečaj, obrtno nadaljevalno šolo ter pevsko in godbeno šolo. V kaznilnici pa so tudi razne delavnice, kjer se jetniki lahko izvežbajo za koristno delo, s katerim se po prestani kazni lahko preživljajo, če so se poboljšali in če imajo dobro voljo.

Ob 50-letnici obstoja mariborske moške kaznilnice pa slavi upravnik g. Niko Vrabi 15-letnico, kar uspešno načeluje temu zavodu. Ob strani mu stojijo 4 upravni uradniki, ki opravljajo administrativne, knjigovodstvene, blagajniške in ekonomske pose. Razen tega so v službi pri moški kaznilnici duhovniki, honorarni uslužbeni, pazniki, tako da je vseh uslužbenecv v moški kaznilnici 83.

Moška kaznilnica v Mariboru, ki je edina zgrajena te vrste v dravski banovini, si je v zadnjem času nadela novo, lepo, belo obleko. Leto 1939 prinaša namreč 50-letnico njenega obstoja in razvoja. V tem času so bile številne modernizacije notranjih naprav ter ureditev, tako da je za savod med najododoneje urejenimi v vsej državi. Naj bi mariborska kaznilnica tudi v naprej žela pri vzgajanju, preoblikovanju ter spreobračanju jetnikov tiste uspehe, s katerimi se lahko ponaša ob 50-letnici svoje ustanovitve.

Pol stoletja mariborske moške kaznilnice Njen upravnik Niko Vrabi pa slavi 15 letnico uspešnega vodstva tega zavoda

Maribor, 7. februarja

Letos poteka 50 let, kar ima Maribor moško kaznilnico. Dne 1. oktobra 1889 je bila izročena svojemu namenu, Mariborska kaznilnica ima prostora za 542 jetnikov. Od 1. oktobra 1889 pa do 31. decembra 1938 je bilo sprejetih v mariborsko kaznilnico 14.131 jetnikov. Od 1. januarja 1931 je uveden v mariborski kaznilnici irski progresivni sistem. Kazen se začneja praviloma v celici, nadaljuje se v skupnem zaporo, nato v oddelku za svobodnjake in končno na pogojnem odpustu. Odtlej se sprejemajo v mariborsko kaznilnico od okrožnega sodišča v Mariboru in Murski Soboti vsi polnoletni, obsojenci, obsojenci povratniki in starejši maloletniki, obsojeni na vse vrste kazni. Od okrožnega sodišča v Ljubljani se sprejemajo samo obsojenci s kaznjivo robije in zatočenja nad 18 mesecev, od okrožnega sodišča v Celju in Novem mestu polnoletni obsojenci z robijo in zatočenjem nad 18 mesecev, polnoletni obsojenci s kaznjivo strogega zapora in zapora ter starejši maloletniki z vsemi vrstami kazni nad eno leto. Od okrožnega sodišča v Splitu in Šibeniku pa starejši maloletniki od 17. do 21. leta, obsojeni na robijo in zatočenje nad eno leto. V preteklem letu je prišlo v kaznilnico 235 obsojencev in sicer 210 od sodišč 25 pa iz drugih kaznilnic. V istem času je izstopilo nad končane kazni 129, radi preemstitve v druge kaznilnice 7. 33 jih je odšlo na pogojni odpust, 8 jih je umrlo 3 pa so pobegnili. Dne 31. decembra 1938 je bilo v kaznilnici 484 jetnikov, od teh 15 doozmrtnih. Na pobegu jih je bilo ta dan 11. Mariborska kaznilnica nima samo zamrznjenih kabin in oken, nima samo tehnične